

AVERTIZARE ÎN INTERES PUBLIC

Prin Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public (<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/262872>), s-a realizat transpunerea în legislația națională a Directivei UE 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii. Prin Directiva menționată s-a instituit un cadru minim comun la nivelul tuturor statelor Uniunii Europene care să prevadă un nivel ridicat de protecție a avertizorilor precum și cadrul juridic care cuprinde protejarea avertizorilor în interes public.

Pot face obiectul unei avertizări în interes public: achizițiile publice; serviciile, produsele și piețele financiare, prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului; siguranța și conformitatea produselor; siguranța transportului; protecția mediului; protecția radiologică și siguranța nucleară; sănătatea publică; protecția consumatorilor; siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animalelor; protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și a securității rețelelor și sistemelor informatice, dar și încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Procedura aplicabilă raportării privind încălcarea legii

Persoana desemnată, responsabilă cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor în interes public este doamna, Alina Ioana Moldovan, consilier superior.

Expresiile: raportare, avertizare în interes public și avertizor în interes public, au următoarea semnificație:

raportare: o comunicare de informații și/ sau documente cu privire la orice faptă care reprezintă o încălcare a legii;

avertizare în interes public - semnalarea unor fapte de încălcare a legii de către angajați, prevăzute de lege ca fiind abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni;

avertizor în interes public - persoana fizică care divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, obținute în context profesional.

Poate avea calitatea de avertizor în interes public orice persoană încadrată în instituția noastră care sesizează cu bună credință posibile nereguli, conflicte de interese, încălcarea oricărui principiu al bunei administrări; acționează cu bună credință fiind convins că realitatea stării de fapt sau fapta, constituie o încălcare a legii.

Persoanele care raportează încălcări ale legii care s-au produs sau sunt susceptibile să se producă în cadrul instituției, au la dispoziție ca modalități de raportare:

- **raportare internă:** raportare cu privire la orice faptă referitoare la încălcări ale legii în cadrul instituției. Raportarea se transmite la adresa de email: avertizor@aspms.ro .

- **raportare externă:** comunicarea cu privire la încălcări ale legii se efectuează prin canale externe de raportare: Agenția Națională de Integritate: <https://avertizori.integritate.eu>, precum și alte entități care potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență.

Avertizorul alege canalul extern de raportare în situația în care:

- există suspiciuni de represalii în cadrul raportării prin canalul intern;
- imposibilitatea remedierii încălcării în mod eficace prin intermediul canalului intern.

- **divulgare publică:** punerea în orice mod la dispoziție în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii obținute în context profesional: presă, organizații profesionale, sindicale sau patronale, comisii parlamentare, organizații neguvernamentale, etc. În acest caz, avertizorul în interes public beneficiază de protecție doar dacă a raportat prin canal intern și extern, sau direct prin canal extern, sau dacă consideră că, raportarea prezintă un pericol iminent.

Divulgarea publică se efectuează în general atunci când;

- a raportat prin canal intern/canal extern și nu au fost dispuse măsuri corespunzătoare;
- există risc de represalii, neacoperit de protecție conform legii, în caz de raportare internă sau externă;
- încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public;
- probabilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficace în caz de raportare.

În situația în care avertizorul în interes public alege modalitatea de divulgare publică, acesta își asumă eventuala deconspirare.

Prevederile actului normativ la care se face referire, se aplică și persoanelor ale căror raporturi de muncă nu au început încă și care efectuează raportări prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe sau divulgă public informații privind încălcări ale legii, obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale, sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat.

Raportarea se face în scris și cuprinde cel puțin numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului în interes public, contextul profesional în care au fost obținute informațiile, persoana vizată, dacă este cunoscută, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii, probe care să susțină fapta raportată, data și semnătura, după caz. Confirmarea primirii raportării se transmite avertizorului în maxim 7 zile calendaristice, de la primirea acesteia. În situația în care, avertizarea nu conține elementele enunțate mai sus, altele decât datele de identificare ale avertizorului în interes public, iar persoana desemnată a solicitat acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită, raportarea se clasează, cu obligativitatea informării avertizorului. Modalitatea de soluționare a unei avertizări se comunică atât avertizorului în interes public cât și persoanei vizate în termen de 5 zile de la finalizarea examinării.

În vederea soluționării raportării, acțiunile subsecvente sunt reprezentate de orice acțiune întreprinsă de către destinatarul unei raportări interne sau de către autoritatea competentă în vederea soluționării raportării și, acolo unde este cazul, a remedierii încălcării raportate.

Prin excepție, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact ale avertizorului în interes public se examinează și se soluționează în măsura în care conține indicii temeinice referitoare la încălcări ale legii.

Persoana care raportează anonim nu beneficiază de exonerare și protecție conform legii și nu poate fi înștiințată cu privire la înregistrarea raportării, evoluția și modalitatea de soluționare.

Pentru a beneficia de măsuri de protecție avertizorul în interes public trebuie să fie convins că, la data efectuării raportării acestea sunt adevărate, să recurgă la o raportare internă, externă sau divulgare publică. Pentru a beneficia de măsurile reparatorii, avertizorul în interes public trebuie să îndeplinească condițiile enumerate, dar și condiția ca represaliile să fie consecința raportării efectuate.

Este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, amenințări cu represalii sau tentative de represalii, precum: suspendarea contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu, concedierea sau eliberarea din funcția publică, reducerea salariului, retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă sau în funcția publică și a dezvoltării profesionale, aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare, constrângerea, intimidarea, hărțuirea, discriminarea, cauzarea de prejudicii, solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice/ medicale, etc. Avertizorul în interes public poate contesta aceste măsuri printr-o cerere adresată instanței, în funcție de natura litigiului (art. 22 și art. 23 din Legea nr. 361/2022)

Conform prevederilor legale, raportarea se clasează, cu informarea avertizorului, în următoarele situații:

- nu conține elementele prevăzute de lege, altele decât datele de identificare a avertizorului în interes public, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită; în acest caz soluția de clasare se comunică avertizorului în interes public, cu indicarea temeiului legal;
- raportarea este transmisă anonim și nu conține suficiente informații referitoare la încălcări ale legii, care să permită analiza și soluționarea raportării, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită;
- se transmite o nouă raportare cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită.

La nivelul Direcției de Sănătate Publică Mureș se asigură confidențialitatea datelor cu privire la identitatea avertizorului în interes public.

Raportarea de informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 2500 lei la 30000 lei, dacă fapta nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să fie considerată, potrivit legii, infracțiune.

Prelucrarea datelor cu caracter personal:

Toate prelucrările de date cu caracter personal efectuate în temeiul Legii nr. 361/ 2022 privind protecția avertizorilor în interes public, inclusiv schimbul sau transmiterea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente, se desfășoară potrivit dispozițiilor din Regulamentul UE 2016/679 și din Legea nr. 363/ 2018 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, măsurilor educative și de siguranță, precum și privind libera circulație a acestor date, precum și a dispozițiilor din Regulamentul UE 2018/1.725.